

A AUKERATIK ETA B AUKERATIK HAUTA DITZAKEZU GALDERAK, ATAL BAKOITZEAN ADIERAZTEN DEN BEZALA

A aukera

GIZONAK HAURDUNDUKO BALIRA

Gizarte berdinzaleago baten peskizan dabil mundua (edo munduaren parte bat behintzat) azken urteetan. Benetako peskiza eta borroka da batzuentzat, bereziki mugimendu feministarentzat. Beste kasu batzuetan, administrazioaren kasuan adibidez, pausoak ematen dira, zenbait politika plantan⁽¹⁾ ezarri ere bai, eta lege berriak onartu. Baina oraindik erabateko berdintasunetik urrun dabilta aipatutako politika horiek, eta batik bat berdintasunetik urrun dago gizartea oro har.

Familiaren kontziliazioan egin da indarra erakundeetatik, gurasotasun erantzukideago baten bila. Aitek amen ardura parekoa hartzea helburu. Egin dira urratsak horretan, hor ere helburua urrun dagoen arren. Baina, eta guraso izan aurretik? Kontrazepzioaren pisua nork darama? Agerikoa da, emakumea arduratzen da haurdun ez geratzeaz.

Zientziak baditu bideak gizonak kontrazepzioa egin dezaten (preserbatibotik harago); baina horiek ez dira behar bezala sustatzen, ez ekoizpen eta enpresa ikuspegitik, ez osasungintzaren ikuspegitik ere. Nekeza dirudi kontrazepzioa berdintasunean bizitzera iristeko bideak; oraintxe bertan, irudi luke gizonak haurdun gelditu eta horren ondorioak pairatzea litzatekeela horretarako modu bakarra.

Eider Goenaga Lizaso, *Berria*, 2022/08/25 (MOLDATUA)

HIZTEGIA. (1) *Plantan*: martxan. (2) *Erantzukideago*: arduratsuago.

GALDERAK (OHARRA: Parentesi arteko zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du)

- **A1. ATALA** (3 GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A1.1., A1.2., A1.3., B1.1., B1.2 eta B1.3)

A1.1.- Testuko hitz hauen kasua eta numeroa eman, eta zehaztu falta diren numeroak (1 puntu): *feministarentzat* (2), *kontziliazioan* (6), *erakundeetatik* (6), *kontrazepzioaren* (8), *bideak* (12).

A1.2.- Azpimarratutako esaldi zatia berridatzi, testuko esanahiari lotuz (1 puntu):

- ... aipatutako politika horiek... (5)
- Aitek amen ardura parekoa hartzea helburu, ... (7)
- ... helburua urrun dagoen arren. (7-8)
- Baina, eta guraso izan aurretik? (8)
- Zientziak baditu bideak gizonak kontrazepzioa egin dezaten (10)

A1.3.- Testua aintzat hartuz, eman hitz hauen sinonimo bana (1 puntu): *peskizan* (1), *pausoak* (3), *agerikoa* (8), *sustatzen* (11), *pairatzea* (13)

- **A2. ATALA** (2 GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A2.1., A2.2., B2.1. eta B2.2)

A2.1.- **Ulermen zehatza.** Zer esan nahi du autoreak ondoko bi pasarte hauetan? (3-4 lerrotan bakoitza) (2 puntu).

- "Familiaren kontziliazioan egin da indarra erakundeetatik, gurasotasun erantzukideago baten bila." (6)
- "Nekeza dirudi kontrazepzioa berdintasunean bizitzera iristeko bideak." (12)

A2.2.- Igorlearen asmo komunikatiboa eta modalizazioa azaldu (150 hitz inguru). (2 puntu)

- **A3. ATALA** (GALDERA 1 AUKERATU BI HAUEN ARTEAN: A3.1 eta B3.1)

A3.1.- Egin ezazu iritzi kritikoa (200 hitz gutxienez). (3 puntu)

3 galdera aukeratu
sei hauen artean

A1.1. - A1.2. - A1.3. -
B1.1. - B1.2. - B1.3.

2 galdera aukeratu
lau hauen artean

A2.1. - A2.2. -
B2.1. - B2.2.

Galdera 1 aukeratu bi
hauen artean

A3.1. - B3.1.

B Aukera

ELIKADURA-SISTEMA OINARRITIK ALDATZEA EZINBESTEKOA DA JASANGARRIA IZATEKO

Ingurumen-larrialdiari aurre egiteko, desazkundera⁽¹⁾ ezinbestekoa dela proposatzen ari dira gero eta zientzialari gehiago. Baina, hazkunde ekonomikoa murriztuta soilik ez litzateke lortuko elikadura-sistema jasangarria izatea, *Nature Food* aldizkarian argitaratutako ikerketa berri batek erakutsi duenez.

Desazkunderaren hainbat eszenatoki simulatu eta horiek elikadura-sistemak izango lituzketen ondorioak aztertu dituzte. Zehazki, berotegi-gasen isurietan izango luketen eragina kalkulatu dute; izan ere, isuri guztien heren bat elikadura-sistematik datoz. Atera duten lehen ondorioa da egungo elikadura-sistema ez dela jasangarria, berez, edozein dela ere gizarte- edo ekonomia-eredua.

Hala, egungo elikadura-sistema murriztuta soilik ez lirateke berotegi-efektuko gasen isuriak murriztuko. Aitzitik, ikertzaileek kalkulatu dute beharrezkoa litzatekeela elikadura-sistema globala errotik aldatzea. Batetik, dieta aldatu beharko litzateke, elikadura orekatuago baten alde, barazki askoz gehiagorekin eta animalia-jatorriko produktu gutxiagorekin. Bestetik, eraginkortasun handiagoz eta gutxiago poluituz ekoizti beharko lirateke elikagaiak; esaterako, ongariak gutxiago eta hobeto erabiliz. Eta, azkenik, karbonoari prezioa jartzeak ere lagunduko omen luke nekazariak emisio txikiagoko ekoizpenak lehenesten.

Kalkulatu dute bide horretatik joko bagenu isuri neutroko elikadura-sistema bat lortu ahal izango litzatekeela mende hau bukatutakoan, eta, bide batez, elikadura osasungarriago bat lortuko litzatekeela.

Egoitz Etxebeste Aduriz, *Elhuyar Zientzia* aldizkaria. 2022/05/19 (MOLDATUA)

HIZTEGIA. (1) *Desazkundera*: Ekonomiaren hazkunderik eza.

GALDERAK (OHARRA: Adibideen ondoko parentesi arteko zenbakiak zein lerrotan dagoen adierazten du)

- **B1. ATALA** (3 GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A1.1., A1.2., A1.3., B1.1., B1.2 eta B1.3)

B1.1.- Eman testuko adizki hauen aspektua, aldia, pertsona eta modua: (1 puntu) (1 puntu): *izango lituzkete* (4), *aztertu dituzte* (5), *datoz* (6), *aldatu beharko litzateke* (10), *joko bagenu* (15).

B1.2.- Azpimarratutako esaldi zatia berridatzi, testuko esanahiari lotuz (1 puntu):

- Ingurumen-larrialdiari aurre egiteko: ... (1)
- , ... hazkunde ekonomikoa murriztuta soilik... (2)
- ... ikerketa berri batek erakutsi duenez. (3)
- ..., beharrezkoa litzatekeela elikadura-sistema globala errotik aldatzea. (9-10)
- ..., mende hau bukatutakoan; ... (16)

B1.3.- Testua aintzat hartuz, eman hitz hauen sinonimo bana (1 puntu): *oinarritik* (Izenburuan), *ondorioak* (5), *aitzitik* (9), *produktu* (11), *elikagaiak* (12).

- **B2. ATALA** (2 GALDERA AUKERATU HAUEN ARTEAN: A2.1., A2.2., B2.1. eta B2.2)

B2.1.-Testu tipo eta mota: bereizgarriak. (150 hitz inguru). (2 puntu)

B2.2.- Testuaren tesia eta argudioak eman (100 hitz inguru). (2 puntu)

- **B3. ATALA** (GALDERA 1 AUKERATU BI HAUEN ARTEAN: A3.1 eta B3.1)

B3.1- Egin ezazu iritziz kritikoa (200 hitz gutxienez). (3 puntu)

3 galdera aukeratu
sei hauen artean

A1.1. - A1.2. - A1.3. -
B1.1. - B1.2. - B1.3.

2 galdera aukeratu
lau hauen artean

A2.1. - A2.2. -
B2.1. - B2.2.

Galdera 1 aukeratu bi
hauen artean

A3.1. - B3.1.